

Politikai
röpiratok,

39.

Melyik párthoz tartozzunk

s milyen

képviselőt választunk?

Írta

EGY NÉPBARÁT.

Ára 10 kr.

BUDAPEST, 1875.

NYOMATOTT VODIANER F.-NÉL.

Jelző: „Kedok legyünk vagy szabadok ?
Es a kérdés: válaszunkok !“

Petőfi.

„Most vagy soha ?“

Kossuth.

1. K. Itt van újra a képviselőválasztás, tudod-e polgártárs mi az országos képviselő?

F. Oly egyén, aki választói képeben az országgyűlésen azon törvényeket alkotja, melyek szerint, — szentesítvén őket — tartozik országolni maga a király is, kormányozni a ministerium, melyeknek tartozik engedelmeskedni minden honpolgár; melyeknek jószáguktól függ tehát nagyrésztben a haza s benne a nép jóléte s boldogsága, rosszaságuktól boldogtalansága.

2. K. Ha ily nagyfontosságú a képviselőség, milyen képviselőt választszunk tehát?

F. Olyat, kinek hazafiságáról, a nép iránti jó indulatáról, értelmessége és becsületességéről, tántoríthatlan elvhűségéről, munkássága és ügybuzgalmáról meg vagyunk győződve s aki ezen tulajdonai mellett, azon párthoz tartozik, a melyik nemcsak száján hordozza a haza és a nép jólétét, de azért határozottan munkálkodik is; amellyik tehát azt akarja, amit az 1790/1. és az 1848-ki törvények s ezek nagy alkotója Kossuth akart s a melyik már 3 országgyűlésen akép működött is, — mi által kezességet nyújtott a jövőre is, — hogy ama törvények elvei: „állami önállóság, polgári szabadság, egyenlőség és testvériség“ s korunk újabb jelszavai: „közműveltség és közjóllét“ ne üres szavak, hanem valóság legyenek.

3. K. Mit mond az 1790/1-ki törvény s mit akart 1848-ban Kossuth és pártja?

F. Mindenek előtt azt, hogy hazánk, — melynek koronája, a mohácsi szerencsétlenség után, az önbizalom hiánya, illetőleg a török-tőli félelem s a nemzet nagyjainak irigykedése, egyet nem értése s elpuhulása folytán adatott a most uralkodó kir. háznak, azonban azon világos kikötéssel, hogy „Magyarország legyen önálló és semmi más országnak alá nem vetett,“ — ezen önállóságát, mely dacára a fönnebbi szerződésbeli biztosítéknak, ezerszer kijátszatott, ne csak törvényekben lássa, hanem valóságban is bírja, és pedig további veszélyek ellen, magyar kormány, magyar hadsereg, magyar pénzügy stb. által biztosítva, mert az uralkodó többi tarto-

mányaivali negyedfélszázados viszonyból megtanulhattuk, hogy csak az az „önálló ország“, mely „kizárólag önmaga intézheti minden állami ügyeit“ s megtanulhattuk, hogy „csak önálló ország követheti saját jólléte útjait,“ míg olyan, mely más országhoz van kötve, mint a leláncolt rab — nem mozoghatván szabadon — elsenyved, nem munkálhatván saját jóllétét, elnyomorodik, s sorsa az mi a teherhajóé, kénytelen arra és oda vinni kincseit, merre s hova a gőzös, melyhez lánczolva van, — vonszolja.

Azt akarta továbbá, hogy az osztrák járomból kiszabadított Magyarországnak, népe is kivétel nélkül szabad legyen. Ezért szüntette meg felszólalására az országgyűlés azon szolgáló állapotot, hogy ámbár az ország népének milliói fizettek az adót, mégis pár száz-ezer nemes parancsolt; a pór csinálta az utat, mégis nekie kelle terhes szekérével elcsigazott lovával kitérnie nemes uraimék elől; a pór munkálta az ország földjét s nekie még sem volt egy talp saját földje, sőt ráadásul urbéri földje termése is megdézsmáltatott s azt a minden emberi méltóságot lealázó állapotot, hogy a pórnak még igazát sem lehetett saját nevében a törvény előtt keresnie, s ha mégis kereste, sokszor csak a deresen találta meg azt, amit nem keresett.

S ezek helyébe állította, az emberi és polgári jogoknak a nem nemesekre is kiterjesztését akép, hogy legyenek jogban és törvényelőtt amint szabadok ugy egyenlők is, hogy azon egy haza fiai ne nézzék egymást többé ellenségnek, hanem testvéreknek, s hogy a legszegényebb pór fia is fölemelkedhessék, tehetsége szerint, a legmagasabb polgári polczra, — még az ország kormányába is — s munkálhassa a nép javát.

4. K. Hiszen azt mondják, hogy a jobbpárt 67-ben már visszaállította a 1790/1 és 48-ki törvényeket?

F. Mondják, de nem igaz, mert a melyek a legfőbbek voltak qennök, mint a penzügy, hadügy, külügy, tehát országunk vagyoni jóllétének, biztonságának, önállóságának tényezői, azok mind kihagyatván belőlük, a melyek pedig éppen nem egyeznek velök, mint p. o. Ausztria 3000 millió adósságának évenként 32 millióval fizetése, előbbi 600 ezernyi katonaságának még 200 ezerrel emelése, a volt törvénytelen kormány hivatalnokainak s a muszkavezetőknek nyugdíjazása stb., azok még ráadásul vállaltatván hozzájuk, látnivaló, hogy a mi visszaszereztetett, az: „nesze semmi, fogd meg jól!“ ami pedig ráadatott, olyan mint a jégverés eső helyett.

Es hogy ezen gyönyörűséges állapot fentartathassék, hogy az ily vakon s 10 évre kötött, tehát 2 év mulva lejáró egység ujra s talán örök időre, minél könnyebben biztosíttassék, a mult évben még a képviselőket választók számát is tetemesen megkevesbitette, s a kiknél meghagyta, azokra nézve is megnehezítette a jobboldal.

5. K. Ámde a fönnebbi mulasztások mentségeül azt az ígértet tette a jobboldal, hogy egészen saját rendelkezésünk alatti azaz

belügyeinkben kárpótolni fogja majd veszteségeinket s 8 éven át erre elég ideje levén, megtette-e?

F. Nemcsak meg nem tette, de a melyeket akkor még meghozott, azokat is azóta részint megsemmisítette, részint megváltoztatta. Megsemmisítette p. o. a magyar hadseregnek még nevét is; megsemmisítette továbbá a nemzet ősidőktől gyakorolt jogát az igazságszolgáltató birák választásában; megváltoztatta, sőt mondhatni megsemmisítette a megyék és városok önkormányzati jogait, valamint a bizottmányi tagok felének választását azzal, hogy fele választás nélkül, nagy adó fizetőkből áll, s egy ily tag annyi jogot gyakorol, mint ezer honpolgárt képviselőválasztott tag; ép így megsemmisítette a községekben is, a községi lakosoknak községi ügyeikhez szólhatási jogukat, azzal, hogy 5—6 nagyobb községekben 20—24 nagyobb adófizetőnek adatott a jog, a község ügyeiben a község ugyanannyi választottjával együtt intézkedhetni.

Továbbá a 61., sőt még a 65-ki választásokkor is, minden jobbpárti képviselő által megszüntetni ígért törvénytelen adónemek, mint: bélyeg, fogyasztási, öröködési adó, dohánygyedáruság, fináncz, stb. nemcsak hogy megnem szüntetettek, de törvényesítettvén, s állandósítottván még fokozottabb mérvben s szigorúbban kezeltettek; a minden oldalról elviselhetetlennek állított nagy adó nemcsak lejjebb nem szállított, de több tekintetben, p. o. házadó még főlebb emeltetett s még szigorúbban sőt kamatostól szedetett s oly gazdálkodás üzetik, hogy ámbár évenként egy pár száz millióra megy az ország bevétele, még is évről-évre többet, sőt ez évben is 21 és fél millióval többet költ a többség mint a mennyi a bevételünk.

6. *K.* Hát a baloldali képviselők miért nem akadályozták meg azon veszedelmes törvényeket?

F. Mert úgy 67-ben mint 69-ben folyvást, 72-ben pedig még kevesebben voltak, mint a jobboldaliak; pedig az ország gyűlésen is, mint a falusi tanácsban, a többség határoz.

7. *K.* Ámde most már a jobboldal megbukott, neve is eltemetett, tehát most már bizonyosan a baloldal az erősebb?

F. Igen is megbukott, miután a roszt gazdálkodással oda jutott hogy az országnak minden, de minden vagyonát elzalogosítva, s az azokra fölvetett száz milliókat elkölve, több kölcsönt pedig már nem csak nem kapva, de nem is remélhetve, kénytelen volt beismerni, hogy a jövő évre már se pénz se posztó, sem apai sem anyai örökség nem marad, s így nincs miből tovább dúskáskodnia, sőt élni is; üres kamarának pedig nem akarván bolond gazdája lenni, átadta a tönkre tett országot a balközépnek, úgy tevéen, mint az egyszeri cigány, aki midőn azt kérdezték: „ki enné meg ezt a kenyeret?“ sietve válaszolta: „én urám!“ „hát ezt a szallonnát hozzá?“ „ázst is én urám!“ De midőn azt kérdezték, hogy „hát ezt a tuskót ki vágja fel?“

nagylelkűen pajtasához fordult : „nó sólj már téés bribást, lássuk, téés mit tuds!”

8. K. És a balközép mit csinált ama jobboldali kufárokkal?

F. Vallalkozott a tuskóvágásra olykép, hogy véghez vigye a lehetetlent t. i. rostával merített vízzel megtöltse a közösügy feneketlen hordóját; s e célból átvette a jobboldaltól az ország üres kasszájának a kulcsát s adóssággal tele erszényét, cserébe odaadta aztán érettek eddig vallott elveit; s midőn így a nászajándékot kicserélték, a hatalom fölött pedig megosztottak, összeülekeztek, mint a régi szerelmesek, s hűséget esküvén élethalálra egymásnak, mint a szentírás mondja „lettek ketten egy testé” s ne-hogy ha haza mennek, rájuk ismerve volt választóik, kitegyék szü-röket, eldobták nevüket is, mint a suba-gallért, s elneveztek magukat, — uram bocsásd meg bűnüket, — „szabadelvü párt”-nak.

9. K. De ha a balközép beleolvadt a jobboldalba s mindkettő „szabadelvü” nevet is vett fel, most már csak lehet remélni tőlük jót?

F. Madarat tolláról, embert szaváról lehetvén leginkább megismerni, hogy mit remélhetsz a balközép által javított jobboldali azaz szabadelvü párttól, t. polgártárs, elgondolhatod abból, hogy a balközépnek előbb meg kellett fogadni, ki kellett ország világ előtt mondani, mert addig szóba sem állott vele a jobboldal, hogy „alunni hagyja addig vallott elveit.”

10. K. No de majd egyszer csak azon vesszi észre magát az ország, hogy a balpárti elvek megjavítják az előbbi jobbpártot is, s mindakettő s az ország sorsa is jóra fordul?

F. Amely hord meg van romolva, önthetsz abba barátom bármily jó bort, inkább ez romlik meg attól, miért is okos gazda büzhödt hordóját inkább tüzre teszi, mintsem jó borát tegye benne haszonvehetetlenre, követve Krisztus tanácsát, ki meghagyta, hogy „senki se töltson új bort ó-tömlőbe!”

Azonban „a fát gyümölcséről lehetvén leginkább megismerni,” kérdezzetek meg választók : Mi jót tett azon 3 hónap alatt, amióta megalakult, a szabadelvü kormánypart?

11. K. No erre kíváncsiak vagyunk?

F. Igaz, hogy mézes madzagúl a választók szájába, az adóbe-fizetéstől függő választási képesség megszerzethetését april 15-ig ki-terjesztette; ámde a mely jogot elebb a jobboldal a szegényebb sza-vazóktól elvett, azt már vissza nem szerezte, gondolván, hogy annál könnyebb lesz boldogulnia, menne kevesebb szavazóval gyül meg a baja.

Amit azonban a jobboldal nem mert meg tenni, azt a szabadelvü párt minden lélekismereti furdalás nélkül megtette ne-, vezetésen :

Nemcsak, hogy a jobboldal által megtartott s fölemelt adókat mind egytől egyig meghagyta, hanem azokat részben még emelte is, mint p. o. a házadót, a bor- és hus-fogyasztási s személyes kereseti adót, s annyira, hogy a legszegényebb nép adóját majdnem kétannyira csigázta mint előbb állott. De eddigelé még nem létezett új adónemeket is hozott létre, minélfogva, ezentúl vásárra nem hajthatod lovadat, marhádát stb. hacsak bélyegzett levelet nem váltasz róla; sőt tehenednek még bornyujáról is, ezentul puskát nem tartatsz, hacsak bélyegzett folyamodványon ki nem nyered, hogy 1—1 frtot fizethess évenként minden csöve után; de még ekkor se lőheted meg vele a nyulat, mely gyümölcsfádat rágja, a rókát, mely feleséged tyukját viszi, vagy a farkast, midőn megtámad, hacsak újra 12 frtot nem fizetsz fegyveredtől évenként; s gondolod, hogyha ennyi bajod között elbusulva magadat, egy kis szívvidámitóhoz fordulsz, ingyen ihatod saját busásan megadóztatott szőlőd sokszor 5-szörös árba kerülő termését? ... Nem! attól is előbb fizetned kell. Sőt ha lőrét vagy sigert készitesz szőlőmunkasaid számára, még azért is megfinánczol az a szabadelvű párt, mely uralkodását azon kezdte ő, hogy 5—8. millióval emelte az ország adóját, s kitalált olyat: „Minőt magyarnak még nem tálala, sem Kara sem pediglen Musztafa!“

12. *K.* De hát ha úgy tesz a szabadelvű kormánypárt is, mint ahogy tett a bünei sulya alatt összeroskadt jobboldal, miért nevezi magát „szabadelvű“-nek?

F. Azért, mert baloldalinak nem nevezheti magát oly párt, melyben benne van a volt jobboldal is; továbbá most már kormánypárt levén, baloldali vagy ellenzéki néven nem maradhatott; azonban kormánypártnak sem tartá tanácsosnak nevezni magát, tudva, hogy a volt kormányok elveszíték hitelüket a nemzet előtt; leginkább azonban azért, mert oly bárgyunak tartja a választó polgárságot, hogy azt hiszi róla, miszerint az nem lát át a szítán s így majd el fogja nekie hinni, hogy nemcsak névleg, de tényleg is szabadelvű, s mint ilyet a közelebbi választáskor tüskén- bokron át, nyakra-főre tömegesen pártolandja s így könnyű szerrel többségre jutván „szabadon“ hozand oly törvényeket a milyeneket akar, de melyektől szeme is könybe lábbad a szegény magyarnak.

13. *K.* Hát talán azért nevezi magát szabadelvű pártnak a kormánypárt, hogy ha többségre juttatjuk, neki majd minden szabad lesz a mi kárunkra?

F. Biz úgy polgártárs! mert az országgyűlésen a többség az ur, és ha a szabadelvű pártot juttatod többségre, akár mi jót ígérjen is egyik-másik közülük a választás előtt otthon, az országgyűlésen csak olyan lesz, mint akár Tisza vagy Ghyczy, mert mint Kossuth is írta róluk: „aki a farkasokkal lakik, együtt kell velük orditnia“, nehogy báránynak nézve, felfalják.

14. K. Milyen pártbeli képviselőt választunk tehát?

F. Olyat, aki nem a szabadelvű, hanem azon párthoz tartozik, amelyik nem toldozni-foldozni akarja az ország jobblétét, hanem gyökeresen kíván rajta segíteni; olyat, aki nem homokra és nem Ausztria javára, hanem biztos alapra és hazánk földjére akarja hazánkat felépíteni, olyat tehát, akinek politikai hitvallása ez: „Magyarország legyen önálló s független magyar állam, mely minden idegen beavatkozás nélkül intézze minden ügyeit, mely teljes önállósággal birjon a polgári közigazgatáson kívül a hadügy, a pénzügy, a nemzetközi viszonyok és közgazdaságtat minden ügyeiben.“

15. K. Miért szükséges az állami önállóság, s miért főleg az, az ország és lakóinak jóllétére nézve?

F. Azért, mert amely ország nem önálló, az nem is ország, csak tartomány, (tartozmánya azon országnak, melyhez kötve van), s mint ilyen saját javát, népe jóllétét nem eszközölheti, hanem mint a szolga, ura akarata szerint s érdekében kénytelen mindent tenni, mint a fejős tehén gazdájának kénytelen tejet tejfelit odaadni. Rab hazának, népe sem lehet szabad; szolganép pedig mindenütt ura által kiszarolt szegény, szegény nép aztán műveletlen, tudatlan, erőtelen. A mely nép pedig rab, keze, lába kötve, szegény, azaz tehetetlen; tudatlan azaz vak, nem lehet elégedett, nem lehet boldog, nem életerős, s mint ilyen utoljára jövője felett kétségbe esvén s önmagát elhagyván, lehetetlen neki fönmaradnia, országának s magának el kell pusztulnia.

16. K. Hát Magyarország is ilyen fejős tehene Ausztriának?

F. Ilyen, mert fizeti száz milliókig adósságát, melyből egy garast se látott, sőt a melynek egy része leigázásunkra vétetett föl; tartja oly nagy hadseregét, melynek költségeit nem bírja s a mekkorára szükségünk sincs; nyugdíjazzza azon hivatalnokait, akik az önkényuralom alatt Magyarországon élődtek, sőt hirtak, s mind ezt oly mértékben, hogy míg saját hazai céljainkra alig jut közadónkból néhány millió, addig Ausztria nagyhatalmi érdekében kiad évenként 100 milliót, úgy hogy soha sem tér vissza, hacsak adósság képében nem.

Ezenkívül legfőbb vasutaink, egész Dunánk, osztrák kereskedelmi érdekeknek szolgál; vám- és kereskedelmi szerződésünk Ausztriával olyan, mint két nagy piócza az ugysis vérszegény nemzet életerén; mert míg Ausztria kézmű- és gyáripara Magyarországon a a külföldi ipar versenye ellen védve van s így annak itt szabad a vásár, addig Magyarország ipara saját földjén nincs védve sem az osztrák sem a külföldi sokkal fejlettebb ipar versenye ellen; valamint kereskedelmi téren is annyira Ausztria zsákmányai vagyunk, hogy amit külföldről olcsóbban vehetnénk vagy a mi terményünket oda drágábban adhatnánk, azt is Ausztria kapja

fél áron, s tőle kell venni két áron, mely farkas és bárány közötti szerződési viszony folytán kézműveseink elszegényednek, gyáraink sorra bukznak, földmívelésünk fogyasztó és nyers terményeinket feldolgozó kézmű és gyáripár s belforgalom hiánya miatt pang s annak folytán közép és kisbirtokosságunkat ősei vérevel szerzett földjéből henye uzsorások vetkőztetik ki, annyira, hogy maholnap idegeneké lesz a haza földje; kész nemzeti tőkenk is főnebbi révén Ausztriába vándorol, csak a ser, cukor és szesz fogyasztásadójában is 10 millió évenként a nemzetközi kereskedés útján pedig 40 millió 67. óta átlagosan, s mi fő, még magyar bankot sem tud a kormány teremteni, azért, mert az osztrák nemzeti bank, mint százkaru óriás, lekötve tartja pénzügyi viszonyainkat, s megbénítja hitelünket; a hazai kézmű s gyáripár, földmívelés és kereskedelem eltetésére szükséges kölcsönöket pedig az osztr. nemzeti bank a kellő mérvben nem adva, oda juttatott bennünket, hogy míg más országokban 2—3 legfőlebb 4—5 a kamat, addig Magyarországon takarekpénztáraknál is 12—15, magánosoknál 50—60 sőt 100—150, meg biztos fekvőségekrei betáblázások mellett is; minek következménye aztán, hogy amely mértékben Ausztria gyarapszik, Magyarország azon mértékben szegényedik; s hogy Ausztria követeléseit kielégíthesse, a legszükségesebbeket is kénytelen magától megtagadni; s még így is csak kölcsönökkel, és ama kölcsönök kamatait új meg új kölcsönökkel képes fizetni csupán, minek folytán évenként 25—30 millióval többre megy kiadása mint a mennyi bevétele; mit mind összeszámítva évről-évre mintegy 200 millióval szegényedik az egész ország.

17. K. De hisz így Magyarországnak elébb-utóbb tönkre kell menni?

F. Ha a 67-ki kiegyezés, azaz: ha az óriási közösügyes kiadások meg nem szüntettetnek; vám- és kereskedelmi szerződésünk saját érdekünk szerint nem újittatik meg s nem önállósíttatik; ha magyar bank nem alapíttatik minél előbb; ha költséges közigazgatás és igazságszolgáltatásunk meg nem változtatatik, már a jövő évben fizetésképtelenné leszünk s nincs erő és hatalom, mely a jelenlegi rendszer mellett az állambukástól megmenthessen bennünket.

18. K. Hisz a szabadelvű párt azt mondja, hogy az a célja, hogy Magyarországot a tönkrejutástól megmentse?

F. Nem is azon az úton indult, hogy azt tehesse, holott nagyobb része a 67-ki kiegyezést készített jobboldaliakból áll, volt balközépi része, élén Tiszával, pedig kimondotta, hogy alunni hagyja elveit; alvó elvek pedig olyanok, mint a néma gyermek, kinek anyja sem érti szavát.

19. K. De hát van-e olyan párt, a melyiktől Magyarország megmentését biztosan lehessen reményleni és melyik az?

F. Van, s azon párt az, amelyik kezzelfoghatólag tapasztalva, hogy bajaink fő kútforrása a 67-ki kiegyezésen alapuló közösügy, ennek megszüntetését, — illetőleg Magyarországnak önállóvá tételét.

lét, tehát Ausztriától függetlenítését hangoztatja folytonosan, s épen ezért, — hogy kiki megérthesse, hogy mit akar, — nevezte el magát Kossuth nagy hazánk fia által is helyeslően, „függetlenségipárt”-nak. De ide tartozik a 48-as párt is, miután ez is éppen azért nevezé magát 48-asnak, mivel a 48-ki törvényeknek is az a fő jellemük, hogy Magyarországot saját lábára akarták állítani; sőt ide számíthatók azok is, akik a belközép pártból épen azért nem csatlakoztak a szabadelvű, — vagy helyesebben kormánypárthoz, mert míg a szabadelvűek letették a fegyvert a közösügy ellen, addig azok épen hazánk önállóságát, s ennek követelményeit, biztosítékait akarják szívvel lélekkel visszaszerezni illetőleg a közös ügyeket megszüntetni, amiért míg amazokat együtt közösügyi vagy osztrák-magyar pártnak, ezeket, t. i. a függetlenségi, — a 48-as és az elvű baloldaliakat közjogi ellenzéknek vagy baloldali ellenzéknek is nevezhetnék.

20. K. De ha már megtörtént jogaink ama feláldozása, lehete azon segíteni és mikép?

F. Lehet és akép, hogy az ország választó polgárai, különösen a nép és az iparosok, mert ezek vannak leginkább sújtva, kövessenek el mindent a folyó évi választáskor, hogy oly képviselők küldessenek az országgyűlésre, akik hazánk függetlenségét írják zászlójukra: mert az országgyűlésnek új törvények hozatala, előbbi rossz törvények megváltoztatása levén épen feladata, természetes, hogy a milyen párt lesz az országgyűlésen többségben, oly párt elvei szerinti törvények fognak hozatni: ha tehát a közjogi ellenzék jut ott többségre, az eddigi káros törvények meg fognak változtattni s az ország állami jogai vissza fognak állíttatni; s erre ép a most választandó képviselők lesznek hivatva, miután a 67-ki egyezség 77-ben fog lejárni.

21. K. Ámde azt állítják, hogy miután a magyar király osztrák császár is, Magyarország állami ügyeit el sem lehet választani Ausztriától?

F. Hogy ellehet, tanusítja azon körülmény, hogy 48-ig is jogilag teljesen tenyleg is nagyobb részben el volt különítve, annyira, hogy p. o. pénzügyünket külön kezeltük, pénzt, ujonczot s háború esetén segélyt külön szavazott meg az országgyűlés; sőt vámsorompók is választottak el Ausztriától. S hogy ily viszony lehetséges, tanusítják oly nemzetek példái, melyeknek szintén egy s ugyanazou fejedelmük s mégis külön pénz-, had- és külügyük van; mint p. Svéczia és Norvégia, Hollandia s a kis Luxemburg, és azon példa, midőn a magyar király egyuttal cseh király volt, s a midőn Magyar- és Lengyelországnak egy volt a fejedelme.

22. K. Meg lehetne tehát a magyar országgyűlés és az osztrák birodalmi gyűlés által a közös ügyek elintézésére kiküldeni szokott bizottságot — delegatio — szüntetni is?

F. Igen, sőt megszűnván a közös ügyek, nem is lenne rá szükség, s ezen kívánalom már az osztrákoknál is mutatkozik.

23. *K.* De hát mikép lehessen az egy fejedelem alatt élő két ország érdekét külön s mégis úgy vezetni, hogy ellentetes érdekek miatt összeütközések ne történjenek?

F. Épen a fejedelem azonosságánál fogva könnyebben, mint ahogy idegen szomszédos államok intézik ügyeiket egymás között. Joga levén ugyanis a fejedelemnek a kormány — miniszterium — tanácskozásain jelen lenni, azokra befolyást gyakorolni, a békés kiegyenlítés biztosíthatja; miből kitűnik, hogy a két külön kormányon kívül egyéb közegre, p. delegációra nincs is szükség; s ha külföldi háború fenyegetné ő felsége akár egyik akár másik államát, ép úgy, mint ahogy idegen államok — ha érdekeik közösek — szövetkeznek béke és háborúra, szövetkezhetik Magyarország és Ausztria is; ha pedig érdekeik nem azonosok, marad a nem érdekelt fél semleges, mi által biztosítva lesznek érdekeik elleni háborúk mindig saját esélyeitől, míg az érdekelt fél — ha igazságos s az európai közérdekkel egyező ügye, keres s talál szövetségest, igaztalan s okatlan háborút pedig annál kevésbé idézhet elő akármelyik, minél inkább saját erejére van utalva, minél fogva a külön hadügyben, nem mint a kormánypárti veszmadarak huholják, az összeütközés, hanem inkább a béke s csupán igazolt érdek háború magva rejlik.

24. *K.* De ha Magyarországnak saját hadserege lesz, hátha először is Ausztria ellen fordítja fegyverét?

F. A király levén a hadur, már csak ennél fogva is, csupán gyáva félelem vagy rossz szándéku gyanúsításból származhat a fennebbi hátha. De ha Magyarország törvényes és természetes, tehát elengedhetlen állami önállóságát, függetlenségét visszanyeri, ugyan miért fordítaná fegyverét Ausztria ellen? Sőt nem látván többé Ausztria által saját állami önállóságot fenyegetve, a mind szomszédos, mind fejedelem közösségi viszonyánál, mind a múlt századok alatt kifejtett számtalan érdekkapcsolatnál fogva, jó barátságra utaltan, legbensőbb szövetségesét keresné benne, mely természetes szövetségben, mindig nagyobb biztosítéka van a bekének, mint a kényszerített barátságban, mi természet szerint nem is tarthat tovább, mint a meddig a kényszer hatása, miután: úgy a jog mint az igazság oly természetű, hogy csak teljes kielégítésben talál nyugalmat. Hogy tehát Magyarország viszonya Ausztriával a jog és igazság alapján végleg tisztáztassék, az nemcsak Magyarország, de Ausztria s így a közös uralkodó ház jövőjének is érdeke szerint nem a háború hanem a békés jövő kérdése.

25. *K.* Ámde a kormánypárt még azt is mondja, hogyha a közjogi ellenzék jut többségre, a király beszünteti az alkotmányt s ismét önhatalommal uralkodik inkább, mint Magyarország teljes önállóságába beleegyeznek?

F. Akik ezt mondják, azok ő felségéről, aki isten és az ország színe előtt esküdött meg arra, hogy Magyarország alkotmányát mind maga fentartja, mind mások által fentartatja, olyat tesznek fel, mi képtelenség, annyival inkább, mert ő felsége 49-től 67-ig tartott önuralkodása alatt, saját igen szomorú tapasztalataiból győződött meg arról, hogy Magyarország megelégedése feltétele az ő uralkodói boldogságának is.

26. *K.* Ámde Magyarorszában oly sok másnyelvű s részben ellenséges érzelmű nemzetiség van, hogy ezek az Ausztria nélkül saját erejére utalt Magyarországot, kivált háboru esetén, annyira ellensúlyozhatnák, hogy már csak ezért is lehetetlen Magyarország önállósága?

F. A magyarországi összes másajku nemzetiségek együttvéve sincsenek annyian, mint a magyarok s így a magyar nemzet feletti uralomra, már csak ezért sem törekedhetnek, kivált miután a magyar nemzet keze közt még az államhatalom, nagyobb vagyonság s egyéb döntő sulyú főlenyek is vannak.

De ha a magyar nemzet méltányos, igazságos, sőt testvéries tud lenni a nemzetiségek iránt. t. i. nemzetiségi egységüket tiszteletbe tartja, közművelődési érdekeiket kielégíti, a közjóllét áldásaiban őket lehetőleg részesíti, a magyar alkotmány jótekonyságát velök megismerteti, szóval akkép bán velök, mint atya gyermekeivel; az emberi természetből kifindulva, lehetetlennek kell tartanunk, hogy a magyarországi nemzetiségek minden méltányos érdeköket kielégítve sőt biztosítva tapasztalván, ép úgy mint az amerikai különnyelvű nemzetiségek békésen s áldásosan meg ne tudnának velünk ferni; mert hisz 48-ban is, nem saját ösztönük s érdekeik által vezetve küzdöttek a magyarok ellen, hanem bécsi ármány által izgatva, melynek Magyarország állami önállósága esetén többé sem indoka sem lehetősége nem lehetne.

De mélyebben vizsgálva e sokak által felt ügyet, Magyarorszában főleg 3 nemzetiség, a román, a szláv és a német jöhet számitásba. Úgy de amaz Európa e részén ép oly elszigetelt s rokotalan mint a magyar, tehát ép úgy a német vagy szláv elem általi elnyelés veszélyének van kitéve, mint a magyar; saját érdekénél fogva is tehát, nem a magyar faj elleni, hanem mellettei viszonyra velei szövetkezésre, jó barátságra, sőt testvériségre van utalva.

A szláv nemzetiségi kérdés pedig nemcsak magyarországi, hanem európai kérdés; egész Nyugat-Európa, különösen pedig az Európa közepén oly hatalmasan fejlődő német nemzet életkérdése, hogy a Duna és Tisza téerein, egy a szláv túlterjedést, az északi és déli szlávok ölelkezhetését gátló magyar birodalom álljon fenn továbbra is; vagy elhagyatva Magyarország e kérdésben Európa által, a szláv elem bekelje magát Európa közepébe, s körül vegye az északi tengertől az Adriáig a germán és a román elemet s uralja Európának nagyobb felét. Európa, különösen a német nép, saját érdekéről annyira megfeledkező, hogy ezt megengedje, nem lehet.

Ami pedig Magyarországnak a német elem általi veszélyeztetését, vagyis Magyarországnak Németország általi elnyeletését illeti, ki oly vak hogy nem látja, miszerint az Ausztriávali oly benső viszony, minő a jelenlegi, hordja magában elnémetesedésünk magvait tehát, hogy ép az e veszélytől félelem is kell hogy ösztönözzön bennünket teljes önállóságunk visszaszerzésére, mi ha megtörténik, ép úgy megtalálja Magyarország a német elem elleni biztosítékát Európa közérdekében, egyfelől t. i. az olasz, francia, szóval a román faj, másfelül Oroszország és a szláv fajok s Török-ország közvetlen érdekeiben, nehogy a német elem Európa szívét az északi tengertől a délig ketté metszve, csapásait jobbra-balra tetszése szerint osztogathassa.

Ellenben ha Magyarország az európai egyensúly érdekében, e fontos téren, melyet elfoglalt, életképesen érvényesíteni nem leszen képes önmagát, megsemmisítése leendő európai köztörekvés tárgya.

Nyilván van ezekből, hogy Magyarország önállósága, a kebelébeni nemzetiségek által veszélyeztetve nincs; államisága s épen magyar jellegű államisága pedig a nemzetiségek saját érdekük által is igazolva van. Nem az önállóságra törekvés, hanem az Ausztriának alárendeltség fenyegeti tehát Magyarország állami lételét s a magyarországi nemzetiségeket is megsemmisüléssel; s így az osztrák-magyarok nemzetiségi ellenvetése vagy indokolatlan kishitűsége, vagy rövidlátás, vagy csupa ürügy azon számításból, hogy annál tovább ők uralkodhassanak.

27. K. De minden pártnak szokott lenni programja melyben elvei, szándékai foglaltatnak, hogy a választók elhatározhassák magukat, hogy melyik párthoz tartozzanak, halljuk, mi a szabadelvű párt politikai hitvallása?

Négy egész napon át sarkalta az ellenzék a kormányt, hogy adja elő hát programját, hadd tudhassa a nemzet — hiszen joga van hozzá — hogy mit akar? Mert hisz a magyar nép nem birkanyj, hogy csak a kolompos után menjen bárhova: mind hiába, a kormány vagy azért mert nincsen is még programja, s így maga sem tudja még mit akar, vagy azért, mert az nem foglalja magában az állami önállóságot, de még az önálló nemzeti bankot s vámterületet sem, s így oly sérelmes, a nemzet legéletbevágóbb érdekeire nézve is, hogy nem mer vele előállani; vagy azért, hogy ámitani akarja a választókat, hogy a jó hazafiak a szabadelvű cím után, az osztrák-magyarok pedig eddigi tettei után s azon hiszemenben, hogy töről metszett fattyú-hajtása az előbbi jobboldaluk, pártolják őt; vagy azért, hogy kedves gyerek maradhasson Bécs előtt; vagy mi legvalószínűbb, hogy amilyen a jövő országgyűlési többség lesz, olyan: ha akarom fekete, ha akarom sárga, s ha úgy kell, fekete-sárga lehessen s így mikép minden áron kormányra jutott. bármí áron kormányon is maradhasson.

28. K. Hát a közjogi vagy baloldali ellenzék ha többségre jut, mit akar tenni?

F. Valószínű akarja mindazt, a minek alapját az 1790/1 s a 48-ki törvényhozás lerakta:

a) Akarja tehát: Magyarország önállóságát, melyhez, mint kimutattuk, nemcsak természetes, de törvényes joga is van, s mi nélkül az ország sorsa az, mi az oly gazdáé, kinek házában más parancsol, kenyerét más szegi meg, borát más üti csapra, ki saját házában csak zsellér, úgy hogy azt sem tudja mikor teljeseedik rajta a példabeszéd: „adj szállást a sógornak, kiver a házadból.“ A mely nemzet saját hazájában nem ur s nem is törekszik azzá lenni, az életre nem méltó, korcs és bitang nemzet.

b) Akarja tehát, a már idézett nagyfontosságú, az ország önállóságától elválaszthatlan pénz-, had- és külügy önállósítását; hogy erszényünkben ne kotorászszon a német sógor, saját pénzünket fordítva — mint eddig — romlásunkra, és hogy pénzünk, — ha kell — legyen is, mely czélból nemcsak önálló magyar bankot akar az osztrák helyett, de számos népbankokat, hogy az ország népe, uzsora nélküli olcsó pénzhez könnyen juthasson; hogy fiainkat ne hurczolhassák ki osztrák miniszterek idegen országokba, más nemzetek szabadságának elnyomására s az által azoknak ellenségünké tételére, hogy szükség esetén viszont azokat fordíthassák annyival inkább ellenünk; hogy a nemzetek lét nem lét kérdéseit magában foglaló béke és háború kérdései, a mi bőrünkre tudtunk nélkül, ne intézethessenek.

c) Sőt akarja, hogy pénzügyünk önállósításával megmenekülhessünk oly szerencsétlen gazdálkodástól, mint a milyet, mint főnnebb kimutattuk (4. és 16. k.) a kormánypárt folytat.

d) Azt akarja, hogy az óriási katonai létszám, — mely jelenleg csak Magyarország részéről mintegy 350 ezer, — leebb szállíttassék, a katonáskodás rövidebb időre szabassék, s minél czélszerűbben rendezett honvédséggel pótolassék, mi által sok százezer családnak megmentetik a munkás kéz, és sok százezer megmentetik a munkátlanság és korhelységhez szokástól, s milliomok pótolatnak meg az évi kiadásban is.

e) Azt akarja, hogy hazánk ipar s kereskedelmi érdekei ne legyenek alárendelve Ausztriának, minek folytán terményeinknek jobb vevőket szerezhetünk, külföldi országokról beszerzendő szükségleteinket olcsóbban eszközölhetjük, miáltal több s a mostani hitvány bankó helyett jó érczpenzre tehetvén szert, hazánk mindinkább gazdagabbá lehet, pedig napjainkban a jólét, műveltség, szabadság, önállóság, egyesekre ugy, mint államokra nézve, egymásból folynak.

f) Akarja az Erdélylyel való egységet, nem csupán az uniótörvény holt betűiben, de az intézmények azonosságában is; a nemzetiiségekkel való állandó biztos békét, jogaik és érdekeiknek az állami egység keretén belőli biztosítása, de egyúttal netáni túlkapasáinak is fékentartásával.

g) Akarja a személyes szabadságnak minden önkény ellen való biztosítását, tehát teljes vallási illetőleg lélekismereti szabadságot, viszonzosságot, és így a papi s egyházi uralom megszüntetése tekintetéből is, a polgári házasság behozatalát; szóval a személyes szabadságnak s ennek követelményeinek az állami s társadalmi viszonyokkal összeférő kiterjesztését, valamint a szabadszólás, gyülekezési, egyesülési jog s sajtószabadságnak a hatalom kénye elleni megővését.

h) Akarja az egyéni szabadságból kifolyólag a jogegyenlőségnek is teljessé tételét, hogy ha kötelességeink egyek, legyenek egyek jogaink is, s így akarja a virilis előjognak megszüntetését, a bíró választási jognak visszaszerzését, a kormánynak a közérdekeltség és tevékenységet elzsbibasztó, minden kivülei önállást elnyeléssel fenyegető öszpontosítási törekvese ellenében, a volt jobboldal által tönkretett községi, városi és megyei önkormányzatnak ujra felélesztését, teljessé tételét.

i) Akarja, — hogy a nép egyéni, családi, társadalmi s állampolgári jogainak, de egyttal kötelességeinek is tudatára s teljesítésére fölemelkedhessék, — a községeknek a szükséges tanodákkal országos intézkedés utján mielőbbi ellátását s általában a közmvelődési intézményeknek — tehát földmives és ipartanodáknak is — az egész országban tervszerűen beosztását és felállítását; s a házi ipar kifejlesztését.

k) Akarja az oly sokaktól elvett szavazatjognak minél szélesebb alapon, kiterjesztését, mert ha minden ember viseli erejéhez képest az ország terhét, ha katonáskodnia kell annak is, kinek semmije sincs, kell hogy járulhasson is az ország s benne saját jóllétének intézéséhez mindenki; de akarja a szavazatnak titkos voltát is, hogy lélekismeretes meggyőződése szerint minden más befolyástól menten szabadon adhassa kiki szavazatát arra, a kiben leginkább bizik.

l) Akarja az ország és lakói anyagi jóllétének kifejlesztését, tehát mindenek fölött a többet költő mint bevevő gazdálkodásnak megszüntetését, a pénzügy-, ipar- és kereskedelem önállósításán felül, egy czélszerű, a nemzetgazdaság követelményeinek megfelelő adózási rendszer alapján kidolgozandó oly adótörvényt, mi kímélje a közvetlen életsükségletre valót, a mindennapi kenyeret, lehetőleg a kis vagyont, ellenben terhelje inkább a többet elbíró nagy vagyont s a kényelem s a fényezés tárgyait; törölje el a husfogyasztási adót; szállítsa le a só árát, mely — bár hazánkban több só van, mint Európa minden más államaiban egyttvéve, — mégis kétszer-háromszor, sőt tízszeresen drágább, mint némely más sokkal vagyonosabb országokban; hozza be a marha, sőt; szüntesse meg a lottóvagy a kormányának az állampolgárokkali szerencsejátzását, a dohány-egyedáruságot, mely a birtok szabad használatát s szabad gazdálkodást gátolva, a dohánytermelést és kivitelét megrontja, s az erkölcsrontó dugarússágot ápolja s a kutató rendszert taplalja, vala-

mint a kisebb királyi haszonvételeket (regale), mint korcsma-, vásár-, malom-, illetőleg vizijogot pedig szabályozni törekszik minél előbb.

m) Akarja ugyan a kereskedelem élénkítése, tehát terményeink értékesíthetése, a pénzforgalom emelése szempontjából a vasutakat, de nem kortesdíjul egyes kormányparti nagyurak, főpapok vagy városoknak, magát ki nem fizető irányban vezetve, két áron építve s oly felügyelet mellett kezelve, hogy évenként 16 milliót kelljen fizetnünk márcsak az eddigi vasutak kamatai fedezésére is, hanem oly vidékeken vezetve s oly takarékosan építve s jövedelmének oly szigorú ellenőrzése mellett, hogy kifizesse maga-magát; de még inkább akarja, hogy hazánk folyamai szabályoztatván, mind a hajózásra alkalmasabbá tétessenek, mind pedig partlakói az évenkénti vizáradás oly veszélyeitől meneküljenek, melyek több anyagi romlást idéznek az ország legtermékenyebb részére, az adóképességnek is rovására, mint a mennyibe folyamaink szabályozása kerülne; de mindenekfelett akarja a közutak, — országutak hazaszerte kiegészítését, mert a vasutak s a szabályozott folyamok nélkül kellőleg nem hasznosíthatók, s az év minden szakában használható jó országutak nélkül, a nép ép akkor nem szállíthat a vasutak és folyamokhoz terheket, a midőn mezei foglalkozásai leginkább megengednék, mi által gyakran pangásra vannak kárhóztatva.

n) Akarja a 48/9-diki honvédek érdemeinek törvénykönyvben örökítését, azon harczainkban keresetképtelenné letteknek nyugdíjazását; ellenben a volt jobboldal által nyugdíjazott muszkavezetők s az önkényuralom alatt, a nemzet megrontására szolgált hivatalnokok milliókra menő nyugdíjának megszüntetését, s a helyett 48/9-diki szabadságharcunk érdekében készített iparczikkek s teljesített szállítmányokban s a magyar bankjegyekben szenvedett veszteségeknek lehető méltányos kárpótlását s így az ezekért elzalogosított nemzeti becsületnek beváltását, s 1849-ben Bécsbe vitt 2 millió arany ezüstünknek visszaszerzését.

29. K. Tőlünk távol, hazánk más vidékén lakó egyéneket lehet-e, helyes-e képviselőül választanunk?

F. Minthogy a képviselő nemcsak saját választóinak, de az országnak képviselője s törvényhozója, lehet, s ha magunk között közbizalmat bíró egyének nem vállalkoznak, vagy tán épen helyi érdekek s más körülményeknél fogva nem választhatók helyes is, ismert jellemű s képességű egyéneket más vidékről is választani; sőt gyakran szükséges is, midőn országos híru s oly tehetségű egyének, melyekre a törvényhozásnak nélkülözhetlen szüksége van, saját lakhelyeiken megválaszthatók, talán pártállásuknál fogva sem volnának.

30. K. Hát arra tekintsünk-e, hogy milyen vallásu legyen képviselőnk?

F. A közjogi ellenzék törekvései egyik legfőbbikének a vallási szabadságot is tekintvén, s annak áldásait minden vallásfelekezetűekre különbség nélkül kiterjeszteni ohajtván, a képviselőnek hitvallása nem jöhet tekintetbe. Magával a vallás lényegével pedig az országgyűlés nem is foglalkozik, sőt azt olyannak kívánja tekintetni mihez senki, semmi, még a törvény se férhessen, mivel csak istenének, saját lelkiismeretének tartozzék számolni a szabad polgár;

31. K. A 3 évről 3 évre történő új választás arra való-e, hogy akkor új képviselőt válaszszunk az előbbi helyett?

F. Nem, hanem arra, hogy a 3 év elteltével legyen alkalma az ország összes választóinak, az ország netán változott helyzete, vagy a választók változott gondolkozásához, vagy az új fölmerülő kérdések s viszonyokhoz képest, alakítani a törvényhozást. Ha tehát a választó közönség elvei, nézetei mások, mint 3 évvel előbb, vagy mint előbb választott képviselőjeé, ki talán pártállását is változtatta, szükséges is, hogy mást válaszszanak a választók; de ha az előbbi képviselő elveihez, ígéreteihez hű maradt, állását becsülettel, tevékenyen s hasznosan betöltötte, illik is újra megválasztani.

33. K. Ha oly fontos ügy a képviselőválasztás, hogy attól nemcsak a jelen, de a jövő is, s nemcsak saját, de gyermekeink jóléte is függ, megjelenjünk-e a választáson?

F. Meg, még felholttan is! Mert egy szavazattöbbség is dönt s meglehet, hogy épen a te hiányzó szavazatod miatt bukik meg a párt; lehet, hogy az országgyűlésen s azon egy szavazattal megválasztott képviselő egyetlen többségével bukik meg a legszentebb ügy. Nem szabad oly dolgodnak lenni tehát polgártársam, mi miatt e legünnepélyesebb polgári cselekvényből, — a midőn minden egyes szavazó polgár a nemzeti fenség egyik felkentje — visszamaradj.

34. K. Kívánjunk-e leendő vagy már megválasztott képviselőnk-től valami jutalmat, megválasztatásáért?

F. A képviselő, évekre elhagyván családi tűzhelyét, gazdaságát, egyik-másik talán hivatala nyújtotta jövedelmét is, oly képviselői állásért, a mi hasznot nem nyújt, sőt a melynek napdíja is oly szerény, melylyel magas állása igényeinek megfelelőleg ki nem jöhet: s feláldozván nyugodalmát, folytonos munka, sőt küzdelemnek, az élet lángját emésztő izgalomnak, netáni válság idején magát, családját, vagyonát végveszélynek tehetvén ki, s nem magáért, de hazája és polgártársai jóléteért, látni való, hogy nemcsak nem lehet, de nem is illő tőle, — mint hazánkban, fájdalom, oly szokásos, de más nemzeteknél ismeretlen dolog, — várni, sőt elfogadni is bármit, a mi eszemiszom, pénz vagy egyéb érték, sőt az olyat, ki ilyen eszközökkel akar-ná magát megválasztatni, vessétek meg: meggondolván, hogy a ki vesz, az ad is, a ki tehát, úgy veszi meg, az ha megadják neki árát, el is adja képviselőségét, hogy tehát ily kezekben jogaitok nem biztosak.

De nem is tanácsos ma már ily, sőt sok más eddig szokásban volt visszaélést elkövetni, mert a 74-ki XXXIII. t. cz., mi a boritékon olvasható, kemény büntetésekkel tiltja meg.

* * *

Ime feltártam előtted v. polgártárs a haza sorsát, a pártok állását, eddigi tetteiket, s szándékaikat a jövőre, a kinek füle van, hallja, lássa melyek üdvére valók.

Választhattok jó meggyőződések szerint, válaszszatok! Most vagy soha!

Isten vezérelje választástokat, hogy igaz legyen a példaszó „A nép szava isten szava!” Eljen a haza!

Tömeges megrendelés esetén :

100	példányra	10,
500	„	25,
1000	„	40

száztóli adatik példányokban, **Wodianer F.** nyomdájában, Budapest (megyeháztér 9. sz.)

Fele ár beküldése esetén, utánvét mellett, s könyvtáraknak számlára is küldetik.

képviselőválasztási törvény

(1874. XXXIII. t. cz.)

figyelemben tartandó némely szakaszai:

64. §. Minden város tanácsa és minden község előljárósága által a választás helyére két tag, továbbá minden jelölt részére annak bizalmi férfiai által azon városból vagy községből egy lakos nevezendő, kik mindaddig, míg azon város vagy község választói szavaznak, a választók azonosságát ellenőrizni kötelesek.

68. §. A választóknak a választásnál semminemű fegyverrel, vagy bottal megjelenni nem szabad.

69. §. A választási elnök a kerület székhelyén a választási eljárást a kitűzött napon és helyen reggeli 8 órakor nyitja meg.

70. §. Képviselő jelöltet ajánlhat a kerület minden választója; ezen ajánlat irásban adandó be a választási elnöknek, a választást megelőző napon is, legkésőbb felőrával a választás megnyitása után.

73. §. A választói névjegyzékben foglaltak közül a szavazat senkitől meg nem tagadható.

75. §. A községek, vagy városrészek sorrendben szavazna. Azon választók, kik szavazásra akkor nem jelentkeztek, mikor a megállapított sorrend szerint azon községen vagy városrészen volt a sor, a többi választóknak szavazása után szavazhatnak.

91. §. Aki a szavavatszedő küldöttség tagjait, vagy azokat, a kik e törvény rendeletének végrehajtásával megbizattak, hivatalos eljárásuk alatt, szóval, tettel vagy bármi más módon bántalmazza, vagy rágalmazza, vagy becsületsértő kifejezésekkel megtámadja, vagy közbotránykozással nyilván meggyalázza, amennyiben tett súlyosabb beszámítás alá eső bűncselekményt nem képez, 500 forint terjedhető bírsággal, illetőleg 3 hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

Aki a választási ügyekben működő küldöttségeket hivatalos eljárásukban, büntetendő cselekménnyel való fenyegetéssel vagy erőszakkal meggátolja, vagy aki hivatalos eljárásuk erőszakos meggátolására izgat, választói jogának 3 évre leendő felfüggesztésével és két évre terjedhető börtönre büntetendő.

96. §. Aki a választónak, vagy családjá valamely tagjának azon célból, hogy bizonyos jelöltre szavazzon, vagy ne szavazzon, vagy a szavazástól tartózkodjék, vagy mert valamely jelöltre szavazott vagy nem szavazott, pénzt, pénzértéket, vagy más előnyt ad, vagy ígér, vagy azt valamely előny elvonásával fenyegeti, a választói jognak 3 évre felfüggesztésével s 1000 forintig terjedhető bírsággal vagy 6 hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

Ugyanazon büntetés alá esik azon választó is, ki a neki, vagy tudtával családjá tagjának a jelen §-ban megjelölt célból adott pénzt, pénzértéket vagy más előnyt elfogadta.

97. §. A 96. §-ban kitűzött büntetéssel sújtandó az is, aki az azon §-ban említett okból etet és itat, valamint az is, ki ezen etetést és itatást elfogadja.

98. §. Aki nyilvánosan szóval vagy irat terjesztése által a tulajdon sérthetlensége, valamely nemzetiség, osztály vagy hitfelekezet ellen, törvénytelen fellépésre izgat, úgy szintén aki a törvények, vagy a törvényes felsőség elleni engedetlenségre lázít, választói jogának 3 évre felfüggesztésével és 1500 frtig, vagy egy évig terjedhető fogsággal büntetendő.

99. §. Aki nyilvánosan, szóval vagy irat terjesztése által a király személyének sérthetlenségét megtámadja, aki az ország alkotmányának törvénytelen módon való megváltoztatására, vagy a magyar állam egysége ellen izgat, választói jogának 3 évre való elfüggesztésén felül 1—5 évig terjedhető börtönnel büntetendő.

100. §. Aki valamely választót, választói jogának gyakorlásában erőszakal vagy büntetésre méltó cselekvény által, fenyegetéssel megakadályoz, 500 frtig terjedhető birsággal vagy 3 hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

Akik pedig a választási helyen erőszakot használnak a végett, hogy a választás meg ne kezdethessék, félbeszakittassék vagy pedig meghiusittassék, a választói jognak 3 évre felfüggesztésével és 1—3 évig terjedhető börtönnel büntetendők.

101. §. Ha a 95. 96. 100. §-ban foglalt visszaélés közhivatalnok, vagy községi előljáró által követetik el, ezen cselekmény súlyosb beszámítás alá esik s ennek elkövetői ellen az ugyanazon §-okban kiszabott büntetésen felül a hivatalvesztés is mindig kimondandó.

102. §. Aki másnak neve alatt szavaz, vagy jelentkezik szavazásra, vagy aki egy kerületben kétszer, vagy több helyütt szavaz, úgy az is, ki mindezen visszaélésekhez tudva segédkezet nyújt, 200 frtig terjedhető birsággal, vagy 6 hétig terjedhető fogsággal, esetleg hivatalvesztéssel büntetendő.

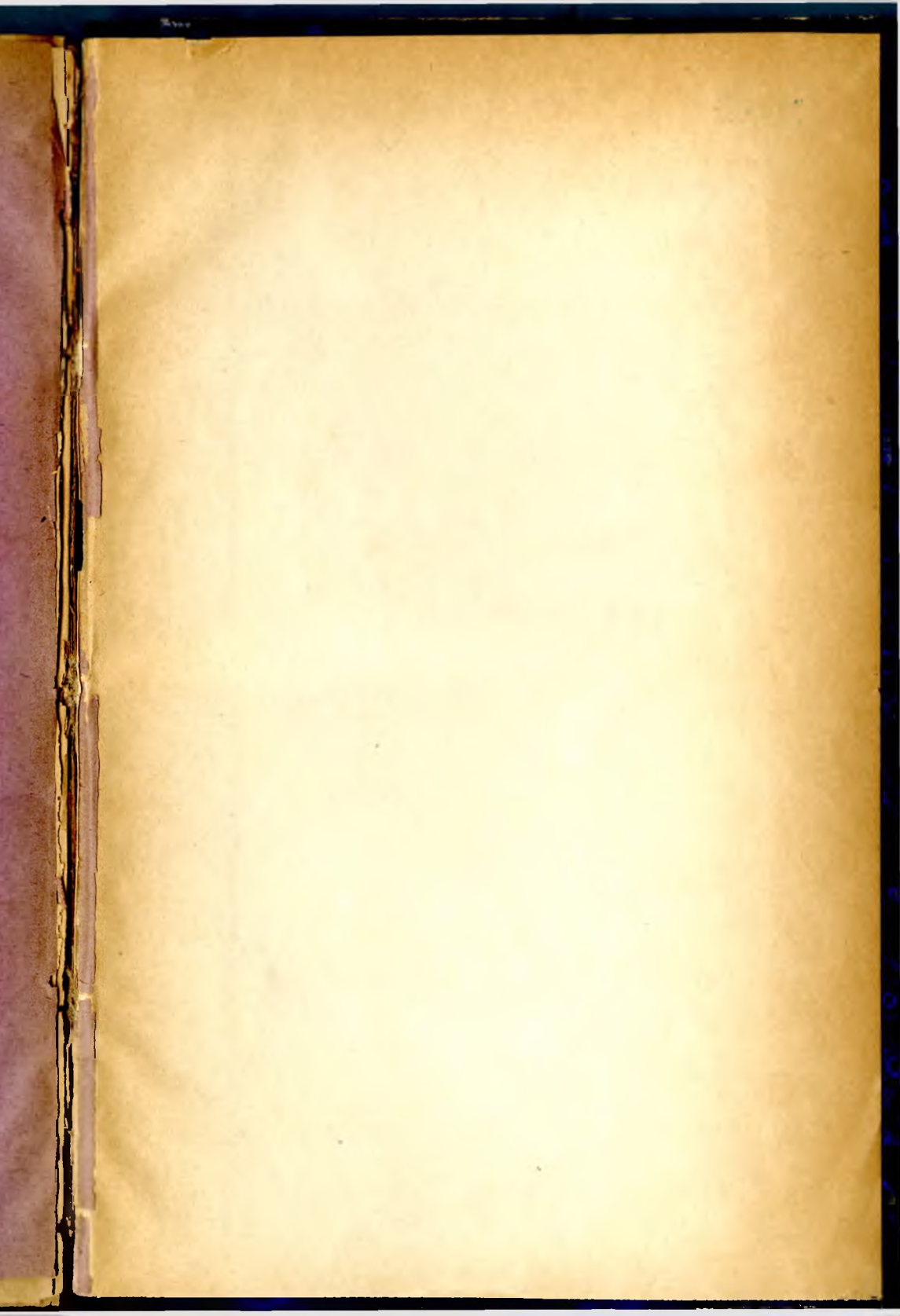
103. §. Ki a választás színhelyén a rendet zavarja, vagy oda gyvert vagy botot visz, és azt a rendre ügyelő közeg felhívására rögtön át nem adja, az illetékes közigazgatási hatóság által rendőri uton 3 naptól 1 hónapig terjedhető fogsággal büntetendő.

104. §. A párt vagy jelölt zászlóját, jelvényét imaházra, állami, törvényhatósági, városi vagy községi középületre, vagy nyilvános iskolára kitűzni tilos; tilos továbbá a zászló vagy jelvény erőszakos eltávolítása oly helyről, hova azoknak kitűzése törvényesen meg van engedve.

Nyilvános pártgyűlés, pártünnepély, körmenet, rendezett tanácsú városokban a polgármesternél, másutt a törvényhatósági tisztviselőnél s ha ilyen helyben nincs, a községi előljárásnál a megelőző napon mindig bejelentendő, ezeken a polgármester illetőleg tisztviselő személyesen jelen lehet, az előljárátság pedig magát megbízott által képviseltetheti.

Aki a zászlót, jelvényt a fentebb megjelölt tiltott helyekre kitűzte, vagy kitűzését elrendelte, vagy ki a zászlót vagy jelvényt oly helyről, hova annak kitűzése megengedve van, erőszakosan eltávolítja, vagy megrongálja, vagy a be nem jelentett nyilvános pártgyűlést, pártünnepélyt, körmenetet rendezte, a közigazgatási hatóság által rendőri uton 100 frtig terjedhető birsággal vagy 20 napig terjedhető fogsággal büntetendő.

A tiltott helyre tűzött zászlót, jelvényt az előljárátság eltávolítani köteles.

2012

2002

